

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.



Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

Sanayi sektörü ülkelerin kalkınma stratejilerinin temelinde yer alan bir sektör olup, gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke sanayileşmeye büyük önem vermekte ve bu doğrultuda ekonomilerinde yapısal dönüşümlerini hızla gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Ülkemizde de hızlı sanayileşmenin gerçekleştirilmesi ve üretimin sektörel kompozisyonundaki değişimin sanayi sektörü lehine olması ülkeyi yöneten tüm iktidarlar tarafından hedeflenmiş olmasına rağmen AKP döneminde ülkemizin sanayileşmesi alanında atılması gereken adımlar yeterli olmamıştır.

Nitekim sanayi sektörünün millî gelir içindeki payı (vergiler ve sübvansiyonların temel sektörlerle dağıtılmadığı bir yapıda) 2002 yılında yüzde 20,1 iken, 22 yıllık bir dönemin ardından hemen hemen aynı kalarak 2024 yılında da yüzde 20 olarak gerçekleşmiştir.

İstihdam göstergeleri de sanayi açısından parlak bir tablo ortaya koymaktan uzaktır. Nitekim sanayi istihdamının toplam istihdam içindeki payı 2005 yılında yüzde 21,4 iken, 2024 yılında yüzde 20,7 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, 2021 yılı Eylül ayında Cumhurbaşkanının “Faiz sebep, enflasyon netice” tezinin sonucunda uygulanmaya konulan faiz indirimleri Türkiye ekonomisini bugün de içinde olduğumuz krize ve yüksek enflasyon sürecine sokmuştur. Bu kriz sanayi sektörünü son derece olumsuz etkilemiştir. Nitekim 2022-2024 döneminde Türkiye ekonomisi yıllık ortalama yüzde 4,5 oranında büyüme kaydederken sanayi sektöründe büyüme yüzde 1,1 olmuştur. Ekonomiye ilişkin göstergeler söz konusu olumsuzluğun devam ettiğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Nitekim 2025 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre ekonominin büyüme hızı yüzde 2,7 olurken, sanayi sektöründe büyüme kaydedilememiştir.

Sanayi sektörü, yapısı itibarıyla bakıldığında ve tarım ve hizmetler sektörleri ile kıyaslandığında, daha az kişinin çalışarak daha yüksek katma değer üretildiği bir sektördür. Bununla birlikte, Türkiye’de ağırlıklı olarak emek yoğun ve teknoloji yoğunluğu düşük bir sanayi yapısı egemendir.

AKP’nin iktidarda olduğu 22 yıllık dönemde sanayi sektörünün ekonomideki ağırlığının çok sınırlı bir biçimde artmış olması ekonomide amaçlanan yapısal dönüşümün gerçekleştirilemediğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Nitekim Dokuzuncu Kalkınma Planı’ndan başlayarak hazırlanan tüm kalkınma planlarının temel hedeflerinden birinin sanayinin millî gelir içindeki payının artırılması olduğu düşünüldüğünde bu hedeflerin uzağında kalınması ciddi bir eksikliğe işaret

etmektedir. Bu kapsamda, çalışan başına katma değerin düşük olduğu, verimlilik seviyelerinin yüksek olmadığı bir sanayi yapısı ile Türkiye'nin sanayileşebilmesi ve üretim ve ihracatta teknoloji yoğunluğunu artırması mümkün gözükmemektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- AKP'nin iktidarda olduğu 22 yıllık dönemde sanayi sektörünün milli gelir içindeki payının aynı kalmasını hangi nedenlere bağlıyorsunuz?
- 2- Sanayi istihdamının toplam istihdam içindeki payının aynı kalmasının sanayi sektöründe çalışan başına katma değerin düşük olduğu, emek yoğun ve teknoloji yoğunluğu düşük bir sanayi yapısına işaret ettiği tespiti ilişkin düşünceleriniz nelerdir?
- 3- 2021 yılı Eylül ayında Cumhurbaşkanının "Faiz sebep, enflasyon netice" tezinin sonucunda Türkiye ekonomisinin içine girdiği krizin sanayi sektörünü olumsuz etkilemesini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 4- AKP iktidarları zamanında hazırlanan tüm Kalkınma Planlarında sanayi sektörünün ekonomideki ağırlığının artırılması temel amaçlar arasındayken bu alanda ciddi bir başarı sağlanamamasının nedeni nedir?
- 5- Katma değeri düşük mal ve hizmet üretiminin ve düşük verimlilik seviyelerinin yaygın olduğu bir sanayi yapısı ile Türkiye'nin sanayileşebilmesi ve üretim ve ihracatta teknoloji yoğunluğunu artırması nasıl mümkün olacaktır?